

Siber Zorbalık

Günümüzde internet sosyal hayatın bir parçası olarak hayatımıza birçok faydalar ve yenilikler getirmiştir. Getirdiği faydaların ve kolaylıkların yanı sıra, internetin bilinçsiz kullanımı bireysel ve toplumsal hayata yönelik tehditler de barındırmaktadır.

Günümüzde internet sosyal hayatın bir parçası olarak hayatımıza birçok faydalar ve yenilikler getirmiştir. Getirdiği faydaların ve kolaylıkların yanı sıra, internetin bilinçsiz kullanımı bireysel ve toplumsal hayata yönelik tehditler de barındırmaktadır.

Web ve iletişim teknolojisinde yaşanan hızlı gelişmelerle birlikte insanlar arasındaki iletişim ve ilişki sanal ortamlara taşınmıştır. İnsanların birbirleriyle tanışması, iletişime geçmesi, içerik paylaşımında bulunması, tartışma ortamı oluşturması ve ortak ilgi alanları etrafında gruplar oluşturması sürekli gelişen web teknolojisiyle birlikte oluşan bir durumdur. Sosyal paylaşım ağlarının dünya ile birlikte ülkemizde de kullanıcı sayısı hızlı bir şekilde artmakta, gerçek ve sanal dünya ayrımı giderek ortadan kalkmaktadır. Bu artış ile birlikte internet ve sosyal ağlar, bilinmeyen, fark edilemeyecek veya algılanması zor, pek çok tehdit ve tehlikeyi de beraberinde getirmiştir.

Bu tehlikelerden biri olan "siber zorbalık"; utanç verici kaba davranışların, küfürlü konuşmaların ve başkalarına karşı düşmanca çevrimiçi ileti, tehdit, taciz ve negatif yorumların, izinsiz fotoğraf paylaşımının, e-posta, web siteleri, sosyal ağlar ve mesajlaşmalar aracılığı ile kasıtlı olarak gerçekleştirilmesi eylemidir. Bir başka deyişle, kullanıcılara karşı teknik veya ilişkisel tarzda zarar verecek bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak yapılan paylaşımlar ve davranışlar siber zorbalık kapsamına girer. Elektronik ortamlarda yapılan zorbalık "elektronik zorbalık", "sanal zorbalık" veya "siber zorbalık" olarak da adlandırılır.

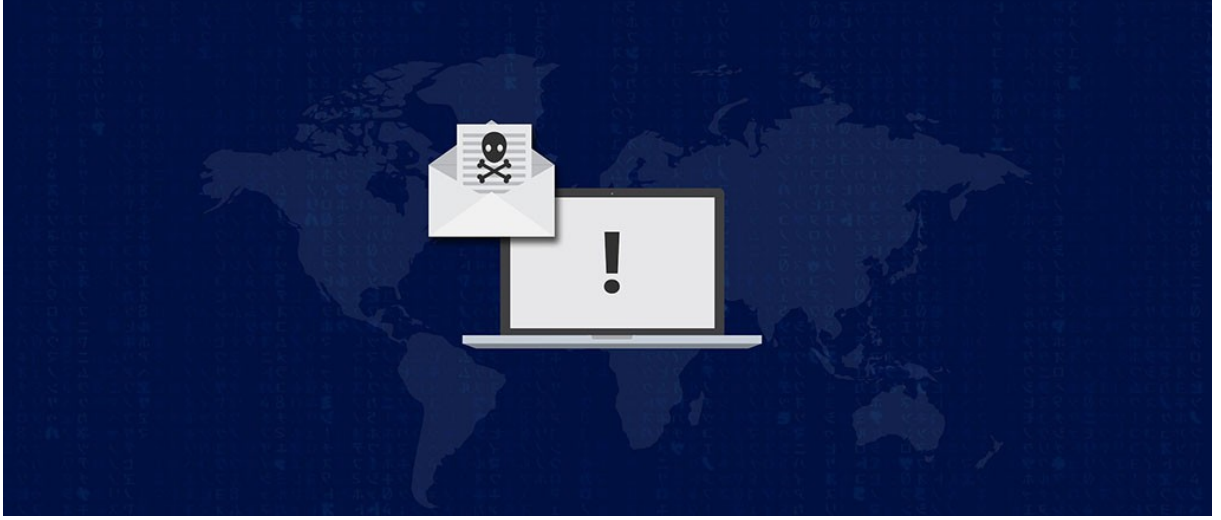

Sanal ortamlarda kullanıcıların davranış biçimleri gerçek hayattan farklıdır. Kullanıcılar bu ortamda sanal kimlikler oluşturmakta, duygu, düşünce ve çeşitli bilgileri tanınma korkusu yaşamadan rahatlıkla paylaşabilmektedir. Bunun bir sonucu olarak dedikodular, tehditler ve uygunsuz içerikler internette çok hızlı bir şekilde yayılmakta ve genç nesli hem siber zorba hem de siber mağdur yapabilmektedir.

Sanal ortamlarda kullanıcıların davranış biçimleri gerçek hayattan farklıdır. Kullanıcılar bu ortamda sanal kimlikler oluşturmakta, duygu, düşünce ve çeşitli bilgileri tanınma korkusu yaşamadan rahatlıkla paylaşabilmektedir. Bunun bir sonucu olarak dedikodular, tehditler ve uygunsuz içerikler internette çok hızlı bir şekilde yayılmakta ve genç nesli hem siber zorba hem de siber mağdur yapabilmektedir.

Dijital oyunların içerisinde yer alan şiddet ya da sosyal ağlarda maruz kalınan siber zorbalığın ise, özellikle çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimine karşı olumsuz bir etkisi vardır. Siber zorbalıkta saldırgan ile saldırıya uğrayan arasında fiziksel bir temas olmamasına karşın saldırıya uğrayan kişi psikolojik açıdan zarar görür.

İnternet ortamında kullanıcıların en fazla sorun yaşadıkları zorbalık, yabancılarla tanışma, dolandırıcılığa ya da istismara maruz kalma ile bilinçsiz veri paylaşımı konularında yaşanmaktadır.

Hangi Eylemler Siber Zorbalık Kapsamına Girer?

Aşağıda siber zorbalık kapsamına giren davranışlar sıralanmıştır. Çevrimiçi ortamlarda kendiniz, bir yakınınız veya çocuğunuz bu durumlara maruz kalıyorsa siber zorbalıkla karşı karşıyasınız demektir.

- Dedikodu: Kamuoyunda spekülasyon oluşturma. Çevrimiçi ortamlarda hakkınızda kasıtlı ve alenen dedikodu yapılması.

- Dışlama: Bir grup arkadaştan bir kişiyi ayırma. Özellikle okulda başlayan ve siber ortamda devam eden dışlanma.
- Taciz: Sürekli ve kasıtlı olarak yapılan zarar verici ve rahatsız edici davranışlar.
- Takip: Her an izlendiğini hissetme. İnternette başlayıp, gerçek hayata yansıyan takip ediliyormuş hissi.
- Trollemek: Kasten ve maksatlı olarak yapılan provokasyon (kışkırtma) ve örtülü hakaret, sabote.
- Yorumlar: Yazı, fotoğraf, video yoluyla yapılan hakaret ve küfür içeren negatif iletiler. Saygısızlık: İletişimde haddi aşmak ve bunu devam ettirmek.
- Sahte Hesap: Kurban adına sahte hesaplar oluşturularak ve bu oluşturulan sahte hesaplar yoluyla tehdit ve zorbalığı sürdürmek.
- Kandırma: Başkalarının çeşitli, gizli bilgilerini yayınlamak ve bunları çarpıtarak insanları aldatmak, dolandırmak.
- Manipüle: Kurbanın kendisi gibi davranmak.

Siber Zorbalıktan Korunmanın İpuçları Nelerdir?

- Her şeyden önce iletişim araçları ve internet bilinçli kullanılmalıdır.
- Ele geçirilmesi ve tahmin edilmesi zor kullanıcı şifresi belirlenmelidir.
- Güvenlik (antivirüs vb.) yazılımları güncel olmalıdır.
- Yüz yüze ilişkilerdeki etik kurallar sanal ortamda da aynıyla uygulanmalıdır.
- Tanımadığınız kişilerden gelen mesajları okumamak, onaylamamak, paylaşmamak ve engellemek sizi her zaman daha güvenli kılar.
- Kişisel bilgileriniz size özeldir, başkalarıyla paylaşılmamalıdır.
- Web sitelerini gezinirken şüpheci olun, bilginin kaynağını araştırın ve kişisel bilgilerinizi her web sitesinde paylaşmayın.
- Size gelen kimliği bilinmeyen maillere dikkat edin. Sahte hesap olma ihtimalini göz önünde bulundurun ve bu gibi durumlarda dikkatli olun.
- Gerçek hayattaki davranış biçimi sanal ortamda da korunmalı ve siber zorbalığın suç olduğu bilinmelidir.

Yukarıda sayılanlara ilave olarak, internet kullanıcıları "öz denetimin" kendilerinde olduğunu bilmeli ve bu bilinçle hareket etmelidirler. Böylece sanal ortamın tehdit ve saldırılarına maruz kalma ihtimali, sahip olunan bu bilinçle yok denecek kadar azalacaktır.

Siber zorbalığa maruz kalan kullanıcı hukukî yollardan hakkını aramak için ilk olarak adli makamlara suç duyurusunda bulunup yasal süreci başlatabilmektedir. Bunun yanında özellikle sosyal paylaşım siteleri ve benzeri internet siteleri üzerinden siber zorbalık, kişilik hakkı ihlali, özel hayatın gizliliğini ihlal eden içeriklerle karşılaşmış olması durumunda "uyar-kaldır" yöntemiyle yasadışı veya zararlı içeriğin kaldırılmasına yönelik bildirimler önce içerik veya erişim sağlayıcıya iletilerek ilgili içeriğin kaldırılması için ihtarda bulunulmalıdır. İlgili sitelerin bildirim seçeneğinden şikâyet süreci başlatılarak sorunun giderilmesi talep edilebilmektedir.

İnternet sitelerinin bilgilerine ulaşmak için internet.btk.gov.tr adresinde bulunan site bilgileri sorgu sayfasından yararlanılabilir.

E- Güvenlik Çalışmalarımızın SWOT Analizi

Digital teknolojiler okul çağı çocukları için de olağanüstü imkanlar ve fırsatlar sunuyor. Çocuklar da internet ortamının sağladıklarıyla bilgiye, eğlenceli oyunlara ve benzeri etkinliklere kolayca ve hızlıca erişim sağlayabiliyorlar. Ancak, digital teknolojilerin sağladığı bu harika imkanların yanında, çocuğun zihinsel, ruhsal ve fiziksel saldırılarla, tuzaklarla karşılaşması tehlikesinin varlığı da hafife alınamaz bir gerçekliktir. Örnek vermek gerekirse internet ortamındaki bir çocuğun istem dışı da olsa karşısına çıkan bir reklamı izleme yoluyla ya da arama motoruna bilerek-bilmeyerek yazacağı yanlış bir kelime sebebiyle pornografik bir siteye girmesi mümkündür ya da çocuğun merakını kışkırtan bir görsel onu zihinsel, duygusal ya da fiziksel olarak tehlikeye düşürecek ortamlara sürükleyebilir. Gün geçmiyor ki, bazı online oyunlar sebebiyle ebeveynleri korkutan, endişeye ve dehşete düşüren, ruhsal ya da fiziksel olarak mağdur olmuş bir çocukla ilgili bir haber duymamış olalım !

Yukarıda kısaca söz edilmiş olan tehlikelerden çocuğu korumanın en emin yolu, onu internet ortamından tamamen uzak tutmaktır. Ancak çok hızlı gelişen digital teknolojiler sebebiyle ve ne yazık ki, çocuğu internet ortamından tamamen uzak tutmak mümkün olmamakta, tamamen yasaklamak sorunu çözmektedir. Kaldı ki çevresel etkenler ve ebeveyn tutumları sebebiyle internet ortamlarını tamamen yasaklamak ve erişimi engellemek imkansız bir hal almıştır. Bu sebeple çocuğu internet ortamının oluşturduğu tehlikelerden korumak için tamamen yasaklamaya çalışmaktan daha etkili tedbirler bulmak zorunluluğu vardır.

Öncelikle ifade etmek gerekir ki, digital teknolojilerin sahip olduğu imkanlar sebebiyle alınabilecek hiç tedbir çocuğu yukarıda sözü edilen tehlikelerden yüzde yüz oranında koruyamayacaktır. Dolayısıyla söz konusu tehlikelerden kendisini koruması için çocuğa bilgi, bilinç ve davranış kazandırmaktan, bu hedef için çaba harcamaktan daha etkili bir yol kalmamaktadır.

Bu gerçekler sebebiyle, okul politikası olarak öğrencilerimizi internet ortamlarının tehlikelerinden ve zararlarından koruyabilmek için ısrarlı ve kararlı bir şekilde uygulamalar gerçekleştirir ve gerekli, uygulanabilir yasaklar getiririz:

- Öncelikle okulumuza öğrenci kabulü esnasında velilerimiz ile e-güvenlik konusunda tam bir anlayış birliği sağlarız. Bu anlayış birliği, çocuğun kontrolsüz şekilde internete girmesini ve bilgisayar oyunlarına katılmasını engellemeyi kabul etme gerekliliği ile başlar. Diğer bir ifadeyle, aile ve okul olarak, çocuğun kontrolsüz bir şekilde internet ortamlarında bulunmasına göz yummanın çocuğu geliştirmek ya da özgür bırakmak değil, bağımlılık oluşturucu etkisi sebebiyle çocuğun iradesini ortadan kaldıran ve dolayısıyla özgürlüğünü elinden alan bir potansiyel tehlike olarak değerlendirir ve tedbirler alınması ve uygun çalışmalar yapılması konusunda mutabakat sağlarız.
- Öğrenci velilerine yönelik olarak zaman zaman tekrar eden e-güvenlik seminerleri ve sunumları gerçekleştirmek suretiyle sürekli olarak değişen ve gelişen digital teknolojilerin oluşturduğu tehlikeler konusunda öğretmen ve velilerin bilgi ve bilinçlerini güncel ve canlı tutarız.
- Benzer şekilde öğrencilere yönelik olarak da sunum ve seminerler yaparak, e-güvenlik konusunda öğrencilere bilinç ve davranış kazandırırız.
- Öğrenciyi okulda, evde ve dışarıda etkin bir şekilde takip ve kontrol ederek, internetin oluşturduğu tehlikelere karşı sürekli güncellenen tedbirler geliştiriiriz. Okul ve aile işbirliği ile çocuğun gizli-saklı değil, alenî ve kontrollü bir şekilde internete girmesini ve digital teknolojilerden yararlanmasını sağlarız.
- Diğer yandan çocuğu etkili bir şekilde takip ve kontrol ederken, bu takip ve kontrollerin çocuğun yararına olduğu için yapıldığı çocuğa doğru ve ikna edici bir şekilde anlatır ve onun rızasını elde etmeye çalışırız. Bu çaba aynı zamanda çocuğa oto kontrol anlayışı ve davranışı kazandırmayı da hedeflemektedir. İnternet ortamlarının bünyesinde barınan ve çocuğun istismarını hedefleyen tehlike ve tuzaklardan, online oyunların oluşturduğu tehlike ve zararlardan neden korunması gerektiği bilincini öğrenciye kazandırmak en önemli hedefimizdir.
- Digital teknolojilerin tehlikelerinden nasıl korunacağını öğrenciye öğretmek, öğrenci velileriyle bu konuda tam bir işbirliği yapmak öncelikli uygulamalarımız arasındadır.
- Çocuğa karşı hissettiğimiz sevgi, bize yeni yeni problemlerin çözümünde yol gösterir.